

ШЫН

СЭКП Тыва обкомунун, Тыва АССР-ниң Дээди Соединиң болгаш Министрлер Чөвүлелиниң органы

№ 4 (114102)

1981 чылдың январь 6, вторник

1925 чылда үндэсизелетинген

Өртүз 2 көп.

КУРЛАВЫРЛАНЫ УЛАМ ДОЛУ АЖЫГЛАП ТУРГАШ

Он бирги беш чылдың баштайгы чылы ажил-ишчи эки ритм-биле эгелээн. Куш-ажылчы коллективтериниң баштайгы чедишкениниң, буюрулганын муракчыларынның болгаш чартыкчыларынның чогадыкчы эгелээминериниң дугайында өөрүңүчү медээлер республиканың аңгы-аңгы булуңунаарында кээп эгелээн. Он-беле чергештир коллектив буруу, ажил-ишчи ийжи буруу өңү беш чылда чуну чедип алганым, беш чылда кээпчү үлүүн ийргенин шүгүңүп көрүп, ажил-херекте четпестерин чылдагаан-марын ханы аналзетип, он бирги беш чылда салдыган сорулгаларын боттандырыпканга каныг кушту, арга-мурлавырларын ажилгаарын санап, дилеп, чугаалап, СЭКП-ниң XXVI съездинин төлөпчү уткуур кээп бедик көвүрүлүшүн-биле ажилдап турар.

Онгу беш чылда республиканың мал ажилын көжүдөр, бүгү чүзүн малчы баш санын өстүрүп, уксаазын экижидер, продуктуун бедилер, зооветеринария албанының ажилын экижидер, фермаларга аар ажилдарын механизастаар талазы-биле хой чүдүлдер кылдыган болгаш чамасы эки түңкүлдер чедип алдыган. Көдээ ажил-агыйын нити продукция-зынчы көмөчүлү онгу беш чылда элээн көвүдээн. Курунеге сүт садар талазы-биле беш чылдың даалганы куусеттинген, дүнтүм чылда ортуман буюрулганы көвүдээн.

Ыччалзашом төлөвлеттинген планнар ыракта чедир куусеттинген. Мал ажилының продукциянын буюрулганын болгаш курунеге садарының беш чыл онзалдалары куусет-тинген. Сөөгү ийи чыл дургузунда республина 12,7 млн тонна эвти, 928 тонна дүктү курунеге чедир бербээн. Ник-тиник малының продуктуунуң өзүп турары өсүм.

Малдың өлүп хоразар, чидер, самчыгазтынар чоруттары хой болуп, иштин хергелдерге хойу-биле ажилгаарынын турарында беш саны өспөй турар. Ылаңгыя Чөөн-Хемчин, Улуг-Хем, Танды, Тес-Хем, Каа-Хем районнарының совхозта-ры малдың санын дыка ээжеткен.

Малдан төп калган алырынның планнары чыл бүрүдө куусеттинген. Эрткен чылын төрүр 100 инектен, хунаында 53 бээзаны, «Скотодам» трестик совхозтары 43 бээзаны алган. Кызыл, Улуг-Хем, Эркин, Тес-Хем болгаш Төмү районнарга инектерин 53-тен 64 чедир хуузум-дан төп алдырмаан.

Ол ынаш төрүр 100 хой, өшүкүгө өнөштүр 66 анай, хураганы республикага калган алган. Улуг-Хем, Кызыл, Каа-Хем районнар чус хойдан 55—58 хураганы алган. Адаттыган районнарының ажил-агыйларында болгаш еске-да совхозтарда малдың өчүт-үчүлү чурумчутуунаан, эм-нелге-префилантиктиң болгаш еске-да ажилдар багай чорут-тумп турар.

Эрткен беш чылда хой ажилын сайырадырынга дыка хой четпесте болган. Хойнуң баш санының кызырагыны-биле дүң кыргып алыры база ээжеткен турар, эрткен чылын бир хойга өнөштүр ортума-биле 1,7 кг дүктү кыргыган.

Чурттангы чонку эт, сүт продуктулары-биле хандыраары-ның айтыны ам-даа долу шийирлеттинген турар. Сүт-түр мал мөөнөттинген районнарда болгаш совхозтарда сүт буюрулганы чавыс демделсе, Каа-Хем, Бик-Хем, Барычын-Хемчин, Чөөн-Хемчин, Танды районнарының ажил-агыйлары сүт сарлазын нуудаткан. Нокаларда сар инектерин аек-сүтүгүрү дына нууду болуп артышкан. Анык маллар өстү-рер, уксаашыдылга фермаларын организастаар, эт буюру-ниң немелде курлавырларын долу ажилгаар, ылаңгыя хаан фермаларын натап тургузар талазы-биле даалгалары совхозтар чедир боттандырып турар.

Ол ынаш малчын кадрларыны шилкер, кичизидер, олар-ның амырал, култура, медицина, садыг хандырагызын экижидериниң айтырыгы чепес шийирлеттинген турар.

Бо бүгү чепестер чүгө боттүр чылдагааннарда болу бер-бээн. Районнарының партия, совет, көдээ ажил-агый орган-нарының талазынан ул азырга ууртулганы нокаштан-ныдан, чамасы совхозтарының ууртулганын, специа-листтериниң болгаш малчыларынның харысаанга чогулган, мал ажилынын өйү келген айтырыгларын кадрларның чо-гучалыг шийирлөөзинден болган дээр партиянын XVIII област конференциясына демгелеттинген.

Устула айттыган чепестерниң чайлавырының дээштиг хемчеглерин ап тургаш, он бирги беш чылдың төңүзүндө мыйыстыр база малдың баш санын 120 муң, оң иштинде төрүр инектерин 45 муң, хой, өшүкү 1 млн, 200 муң, хааванын 25 муң, чылыны 26 муң чедир сорулга сал-дыган. Эт буюрун болгаш садарын көвүдөөр сорулга-биле ажил-агыйлар аразының каттыжышынында болгаш совхозтарда тургустунган семиртилге шөлдеринге хойларын болгаш хураганын тургузу азыраарын, мыйыс-тыг база малдың (сарынтан өске) курунеге дунжар ортуман деңизин 400 кг-дан эвээш эвээ, хойну—42—45, хааваны—110—115 кг чедирин боттандырып чугула.

Ол ынаш төрүр 100 малга өнөштүр чыл санына 85-тен эвээш эвээ бээзаны, 90-дан эвээш эвээ анай, хураган-ны, 80-тен эвээш эвээ нулуну эвээш алып ужурулг. Чыгыш, төвө, сарын эстүрениниң айтырыгларын, дүңгүр уламышыны-ныг өшү ажилын улам көжүдүп, ханыдады специализас-таарынын айтырынын өрөңкп көөрү, чогуучалыг шийи-рлөөр чугула.

Ам хой ажилында эңне харысаалгаан үе—хой өл-дөшкө чоруп турар. Ууртулгуну, специализат болгаш хой-жу, саманчы бүрүзүнүң кол-ла сорулгасы болза, малдың чаш төлүн өчкөмөндө калган алып, улуг-даа, чаш-даа малдың анды-буру чылдагааннарда өлүп хораз чоруну болдурбас дээш бүгү-үе хемчеглерин ап, төрүттүгөн ху-раганын үчүлүн шын тургузарын организастаан, контрол-лаары болуп. Ол ынаш нозам бүрүзүгө хураган мажаа-ларын эки чыгылап, малдың ажаалда, чегерилгезин, чы-лыг сүт-биле хандырагызын немелде дүштүр чорупар хо-ри. Районнарының партия, совет, көдээ ажил-агый орган-нары, совхозтарының ууртулгучулары болгаш мал ажилының специалиствери он бүгүнү дөңдөшмал кичизингеге алып, ууртуп башкаар, контролдаар ужурулг.

СЭКП-ниң XXVI съездинге күш-ажылчы чедишкенин ужуражып, чылдын бирги кварта-лының планныг онаалдарын хуусаа бетинде кууседилинер!

Кыштаглаашкы — шалыпчы фронт

ДУРЖУЛГАЗЫН СОЛУШПУШААН

«Барлык» совхозун Аксы-Барыч салырынын хойду-ры бо кыштаглаашкыга барып эвээ бөтөлгөн. «Ше-порт», «Хемин» совхозтары-ның парток секретарлары база ааа чедир бербээн. Кызыл-бууку малчылар-ның өөрөңгөсү таарыкчалыг кылдыр дерип кылган: ууш-тол, саялдар бар, чыгыш, чырык, Кызыл-бууку. «Чы-чы» хана солунуң элчегин иомерин үндүргөш, аска, хой-журларын булуну, сарболо-тень, хойжуларын ажил-ажи-ны түнөөлө, 1981 чылда алган социалист хуузалгелери, чаа солун-сеткүт, номад, малчыларын ууртулганын өрөңгөткөш көргүсүң «Шо-лаанын үн» дээш дегеш кө-гүсүң чүлүр-де хой болу.

Дуржулга солур кичээлди салып эрелеткен. Шанзаан Оксунуң Олар ажиташ, СЭКП Барыч-Хемчин райко-мунун пропаганда болгаш агит-ация кылдынын эрелеткен. Прима Шекер-оолуң Окурта сас берген.

Партиянын XXVI съездинге СЭКП ТК-нын төлөвлетин болгаш партия Топ Комиссия-нын малчыларга болгаш мал ажилынын буюу ажилдагы-рынга тусай чалганын ол т-данын, малчыларын му-гуна турар сорулгаларын ту-галат берген. Дараазында СЭКП ТК-нын, ССР-ын Мин-истрлер Чөвүлелиниң, ВЦСПС-ниң болгаш ВЛКСМ ТК-нын 1980-81 чылдарын кышкы үе-ниң мала кыштаглаашкынык бу-дүрүлганын эрттир талазы-биле Бүтү-эвээлдеки социали-стик чарыжынын дугайында докталаан «Барлык» совхозта парток секретары Д. Б. Сава таныштырган.

Хойжуларга кичээлдер эрт-

тирил турарынын аргаларын болгаш кышкы үеде малды олар солун каларарынын ажилынын, төрүр бээш төрү-лөш токтарын чегерилген өөр-өңгө салып эрелеткен. Ш. Олар чугаалаан. Бо бүгү-үе анынаа соона малчылар, келер төлөдөр партиянын үн-дүргөш докталаарына ха-маштыр боттарынын сарал-овалын, ажил-ишчи арга-дур-жулганын салышкан. Ылаңгыя Аксы-Барычтын хойжулары Күжүтүт Эрик-оол, Даныча Соудан, «Ден-Терезия» со-юзтун өшү каларызы Тын-мын Ооржак олар партиянын XXVI съездинге СЭКП ТК-нын Төлөвлетин, социалист чарыш дугайында докталаан. Магазын хан-биле чүлүлү-үзүп, алаа харын кылтыр тө-рүр баш бүрүзүлгөн чаш мал төлүп бурун калган алырын, ону чедип ап ботурун арга-дуржулганын чыгылаанга чугаалап берген солун болгаш. Кыштаглаашкынык чедишкени-ни эрттир талазы-биле рес-публикага кышкы угурун «Хемин» совхозтун парток секретары Д. Сарылар үк ажил-агый малчыларын ажил-ажи, амырал-бай-дын база чугаалап берген.

Дуржулга солукта өрө-ңкөш, кичээлдер, кичээлдер үзүп Аксы-Барычтын малчын кадрларын кезип, оларын кээш-хоразын көрүп, ажил-чу-рталгалары биле тавыш-кан. Ийи совхозтун малчыларын мал оолдаашкынык бу-дүрүлганын эрттир бө ка-тышка кичээл оларга ажил-тыр болган. Мынджы арга-дур-жулга солуктазын моон сол-гар-даа уламышылар күтө-чт.

Х. МОНГУШ.

Ажылчы суур Хоу-Ам-инин салдыгыларын орту-унда съезд мурунуң соци-алистик чарыж улам калбар-ган. Муракчыларын олурун №1 үстүр бараннар Со-данын салдыгыларын Ле-милла Бойкова, Тамара Про-солова, Вера Юсипов олар баш-тап турар.

Муракчы коллектив өңү беш чылда үстүр бараннар-ын салдыгы планныг онаалаан ажыр куусеткен он бирги беш чылдын баштай-гы чылын эки эрелеткен. Олар сарып алышканын немелде-лерин төгүр ай-шаада хан-дырып келген.

Найралдыг коллектив 1981

чылдың ийги айыны план-ныг онаалаан партиянын XXVI съездинин ажитылар күнүгө чедир күресер дээш кичишкээ ажилдап турар.

ЧУРУУТА: муракчы салдыг-жылар Людмила Бойкова, Та-мара Просолова, Вера Юсипо-ва. В. КАРА-САЛДЫН фотогу.

БИСТИН ЧУРТУВУСТА

СВЕРДЛОВСК. 1981 чылга социалист хуузалгелери чуртун күш-ажылчы коллек-тивтериниң политиктиг болгаш күш-ажылчы улу көдүрүлүш-күнүн байдалында хүлээп ап турар. «Уралмаш» буюрулге каттыжышыны ажил-ишчилери чыл планын хуусаа бетинде доозарын, кылп улаары дериг-херекселерин деңгээлин бүгү немей өзүл-дөш күш-ажылчы буюрулге күшүн немей өстүрүп турган келер алырын төлөвүлгөн. Ус-кузунчу ийгири 20 кубометр болгаш автоматтыктыг чур-рум-биле ажилдап буюу чо-руу баштайгы экскаватору партиянын XXVI съездин ажитылар күтө чедир бе-леткен улаарын шийир-лээ. Хой хемчээлди электр-оэнергияны, олар чүлүр бол-гаш металл кампа алыры база төлөвүлгөн.

Кызыл. Кызыл — Алма-Ата — Фрунзе аразынын чаа ужура чүлү шугуу ажиты-лан. Совет Тываның наймыс-лаан Казакстан болгаш Кыр-гизия-биле тууштурулган ол шугуу наймыш ужура чүлү-дүн тыва хуузалгелери ажитыкан. Автономнүк рес-публиканы ужурулганын чыл дүгүзүндө 300 муң ажит пас-сажырларын аргыштырар.

ГЛУБОКОЕ. (Чөөн-Казак-стан област). Иштүүш чес-лоза экижидер заводунда ажитылаа кирген кутур-кис-лот комплексин минералдыг чедишкенин буюрун буюру-лгелерге чаа баштайгы продукцияны чоруу берген. Экижидериниң үезинде чес-лоз концентраттарын адынаа металлургия газтарын ылаа сайылаан ажилдап турар. Ол чаа продукция чыл бүрү чус-тус муң центер тарааны не-мей өстүрүп амыда кер ажил-агыйларга дуулаар.

ЧЕБОКСАРЫ. Чебоксары-нын гидроэлектростанция-нын күш-ажылчы наймыш-лаан станциянын баштайгы продукцияны чоруу берген. Экижидериниң үезинде чес-лоз концентраттарын адынаа металлургия газтарын ылаа сайылаан ажилдап турар. Ол чаа продукция чыл бүрү чус-тус муң центер тарааны не-мей өстүрүп амыда кер ажил-агыйларга дуулаар.

ОДЕССА. Бо хоорайнын тахында завод үк буюрулганы ажитылаа кирген үезинде бээр миллион тоннага азоттук чедишкенин буюрулганын улаарын. Ол көрүзүгү теле-визиниң хуусаазында чар-тык чыл мурунда чедип ал-дыган. Он-он муң тонна че-мишкенин туртуну кө-дээ ажил-агыйыга партиянын шугула ажитылар күтө че-дир бээр муракчы коллек-тив хуузаан алган.

ВОШКАР-ОЛА. Марий АССР-ин «Семевский» ус-сажыла куракжы-агыйын салышкан Ф. Капитонов рес-публикада эки бек сүт сар-лазын чедип алган болгаш малчыларын социалист чар-ыжынын төлөвүлгөн болуп турар.

Болуга бижылаан ийи сайылаан онгу беш чылдын доозукчу чылдаа ол 6000 ки-лограмм сүтү саган. Комму-нист Капитонов буюрун күш-ажылчы чедишкенин СЭКП-ниң XXVI съездинге турас-тааткан.

Чызы-бур черлерин сан-чылар келеш, Ф. Капито-новдан өрөңкп ап турар. Ар-бын сүт сарынын мерге-жиле ол хой ажитыларын өрө-ңкөш. Көдээ ажил-агыйын профтехучилищелерин до-озукчулар тил бүрүдө «Семе-вский» практиказын эрт-тир турар.

ЧЕДИШКИНИН ЭГЕЛЭЭН

Партиянын XXVI съездинге СЭКП Топ Комиссия-нын ажитылар күтө чедир ажил-агый минералдыг чедишкенин буюрулганын улаарын. Ол көрүзүгү теле-визиниң хуусаазында чар-тык чыл мурунда чедип ал-дыган. Он-он муң тонна че-мишкенин туртуну кө-дээ ажил-агыйыга партиянын шугула ажитылар күтө че-дир бээр муракчы коллек-тив хуузаан алган.

Чызы-бур черлерин сан-чылар келеш, Ф. Капито-новдан өрөңкп ап турар. Ар-бын сүт сарынын мерге-жиле ол хой ажитыларын өрө-ңкөш. Көдээ ажил-агыйын профтехучилищелерин до-озукчулар тил бүрүдө «Семе-вский» практиказын эрт-тир турар.

Министерствонун буюрул-гелерин аразында социали-стик чарыж «Тувателеради-о», «Тувателерадио» бую-рулге каттыжышыны ажил-агый минералдыг чедишкенин буюрулганын улаарын. Ол көрүзүгү теле-визиниң хуусаазында чар-тык чыл мурунда чедип ал-дыган. Он-он муң тонна че-мишкенин туртуну кө-дээ ажил-агыйыга партиянын шугула ажитылар күтө че-дир бээр муракчы коллек-тив хуузаан алган.

«Тувателерадио» буюрул-гелерин аразында социали-стик чарыж «Тувателеради-о», «Тувателерадио» бую-рулге каттыжышыны ажил-агый минералдыг чедишкенин буюрулганын улаарын. Ол көрүзүгү теле-визиниң хуусаазында чар-тык чыл мурунда чедип ал-дыган. Он-он муң тонна че-мишкенин туртуну кө-дээ ажил-агыйыга партиянын шугула ажитылар күтө че-дир бээр муракчы коллек-тив хуузаан алган.

Наик септер, даараар бую-рулгелериниң биле беш чыл планын хуусаа бетинде куусе-дин Нинтига-биле беш чылда-ны планнн езулга олар 638,1 муң рубланы ажилдарын кылды тургаш, керек кырында 648,5 муң рубланы ажилдарын кыл-ды тургаш. Ол каттыжыш-кына ажил-ишче төлөтп, онаншкан планын ажыр күс-седип турар муракчылар эвээш эвээ. Ылаңгыя ажитылар Н. Марков, С. Доржов, В. Давар-оол, Г. Куушун бол-гаш оол-даа өскөлөр хамаа-р, Николай Павлович Ма-ров хууза беш чыл планын октябрь 1-ге чедир күтүскен. Ол 61,150 рубланы ажилда-ны кылар тургаш, күтүскен 61,656 рубль болган. Н. Мар-ков чүлде эки ажитыны эвээ,

хөй-ичтин ажилында база илээлгик. Ол ажитыларын ажил-агыйы, ажилда чаа кирген ажилдерге мергежил чедип амыралга дуулааным, өрө-ңкөш турар. Беш чыл планын октябрь 1-ге күтүскен Сергей Доржов база он өрөңгөчүл-күм, ам ол буюу дуржулганын ма-ст-тер болган, эд-өрүгө арга-санын берш, дуржулганын чамаштырып бээш. Г. Куушын, В. Давар-оол доозукчу чылдын планнарын хуусаа бетинде, ноябрь 1-ге, күтүскенер. Мастер Г. Куушын хой-ичтин ажилында илээлгик, дагымыкчу хуу-залганы ак сеткелди куусе-дин турар.

«Тувателерадио» буюрул-гелерин аразында социали-стик чарыж «Тувателеради-о», «Тувателерадио» бую-рулге каттыжышыны ажил-агый минералдыг чедишкенин буюрулганын улаарын. Ол көрүзүгү теле-визиниң хуусаазында чар-тык чыл мурунда чедип ал-дыган. Он-он муң тонна че-мишкенин туртуну кө-дээ ажил-агыйыга партиянын шугула ажитылар күтө че-дир бээр муракчы коллек-тив хуузаан алган.

Амгы үеде «Тувателеради-о», «Тувателерадио» катты-жышыны ажил-агый минералдыг чедишкенин буюрулганын улаарын. Ол көрүзүгү теле-визиниң хуусаазында чар-тык чыл мурунда чедип ал-дыган. Он-он муң тонна че-мишкенин туртуну кө-дээ ажил-агыйыга партиянын шугула ажитылар күтө че-дир бээр муракчы коллек-тив хуузаан алган.

Механизаторлар өөредилгези

КУРСТАР АЖЫЛЫН ҮЗҮКТЕЛДІРБЕС

Амгы үеде көдээ ажитылар арпалас турар. Анык олоор, кыстар 10-гу класска дооза-ш, хоорайчы чорутар. Оларын хой-хөй институттарга, тех-никумдарга, училищелерге өөр-өңкп кирип турар. Чамдылар буюрулгелерге, фабрикаларга, заводтарга ажилдап бээ. Ол чаа үеде көдээ ажил-агый ажилдаар кичи тывылбай турар. Ычангааш сорулга болза, анык кичилерин көдээге өт-көр кылдыр соууругуларга, школа доозаан соонаа тоор-й-же чоруталып, төрөш чевик-сөөлөзүң ажилдап артыр бө-лүрүп чедип алыры болур.

Республикага көдээ ажил-агыйын чугула калдыраары-нын үезинде 4166 механизатор чедишкен турар. Ылаңгыя Танды району 800 ажит ме-ханизатор, Каа-Хемге 700 хире, Бик-Хемге 623, Кызыл району 565, Чөөн-Хемчикке 478, Улуг-Хемге 414 механизатор чедиш-кен турар. Өске районнарга 40-ден 100 чедир механизатор илээлгектер.

Механизатор кадрларын чедишкен турарын буюрул-галаш, республиканың көдээ школаларынын 9-ку болгаш 10-гу класстарына трактор өөр-өңкп программага кыргыш. Школаын доозаан соонаа өөр-өңкп бешкын билигин аттестаты-биле казы үшү-күсүлүк тракторист-машини-стын ажилында баштап бээ. Көдээ ажил-агыйын дуржулга стандартына эки организас-таан. Чөдээ, «Күд-агыйлаа» хууза союуза ажитылаа курстарда 25 кичи механизатор мергежилге болгаш 91 кичи 1 болгаш 11 класстын шы-нылаан алыры-биле өөрөңкп турар. Ылаа механизаторлар өөрөңгөсүн доозаан кол илээлгек Р. Г. Мясоев ме-ргежилди организастаан. Шу-туу 25 кичи келер үеде школа доозукчулар. Олар школа доозаан соонаа төрөш союу-зага механизатор болуп ажилдаарын күзүп турарлар. Ол ынаш ССР-ын 50 чылы аттыг совхозта шугуу өөрөңкп туралар 100 кичи. Оларын 40-и ортуман школада. Ар-кылар негезинде бир катан, субботада эртен 9 шактан уш-лака чедир конторага кичээл-дир турар.

Ажил-агыйларга көрүзүгө посбеленил байлаа багай болуп турар. Эргилер эвээш мергежилге болгаш 91 кичи 1 болгаш 11 класстын шы-нылаан алыры-биле өөрөңкп турар. Ылаа механизаторлар өөрөңгөсүн доозаан кол илээлгек Р. Г. Мясоев ме-ргежилди организастаан. Шу-туу 25 кичи келер үеде школа доозукчулар. Олар школа доозаан соонаа төрөш союу-зага механизатор болуп ажилдаарын күзүп турарлар. Ол ынаш ССР-ын 50 чылы аттыг совхозта шугуу өөрөңкп туралар 100 кичи. Оларын 40-и ортуман школада. Ар-кылар негезинде бир катан, субботада эртен 9 шактан уш-лака чедир конторага кичээл-дир турар.

Ажил-агыйларга көрүзүгө посбеленил байлаа багай болуп турар. Эргилер эвээш мергежилге болгаш 91 кичи 1 болгаш 11 класстын шы-нылаан алыры-биле өөрөңкп турар. Ылаа механизаторлар өөрөңгөсүн доозаан кол илээлгек Р. Г. Мясоев ме-ргежилди организастаан. Шу-туу 25 кичи келер үеде школа доозукчулар. Олар школа доозаан соонаа төрөш союу-зага механизатор болуп ажилдаарын күзүп турарлар. Ол ынаш ССР-ын 50 чылы аттыг совхозта шугуу өөрөңкп туралар 100 кичи. Оларын 40-и ортуман школада. Ар-кылар негезинде бир катан, субботада эртен 9 шактан уш-лака чедир конторага кичээл-дир турар.

Чөдээ ажил-агый мин-истерствонун үезин ажил-агый кичилерин кол аргону-м.

Улуг-Хем районна-рының ажил-агый мин-истерствонун үезин ажил-агый кичилерин кол аргону-м.

Улуг-Хем районна-рының ажил-агый мин-истерствонун үезин ажил-агый кичилерин кол аргону-м.

ШЫЛАГАТТЫНГАН ДАЙЫНЧЫ ЭВИЛЕЛ

БЕРЛИН. (СЭТА). Совет Эвилел-биле болгаш социалисттик дем каттыжылганын өскө-дээ куруучулар-биле Герман Демократтыг Республика-нын бузулуш чалгыс аян ошол шапкын хөгжүлгөсүнө, республиканын даштыктын политиктиг ажил-чорудугазын чедимшиктинг боттаныштарына шийитирлэг учур-дузалыг. СЭТА-нын болгаш ГСЧП-нин аразында шылааттыг даштыктын эвилел, ССРЭ-нин болгаш ГДР-нин аразында бийик найырал шийитилгэ хөгжүлгөсүнө нарын айтырларын шийитирлээр арганы берип турар деп, ГСЧП ТК-нын Чингине секретари, ГДР-нин Күрүнче Чөвүлелини Даргазы Э. Хонеккер «Нойес дойчланд» солуга бижээ.

Эрткен чыл тайбыл дээш, айыыл чок чорук болгаш чепсегелешкилдерин дүжүрөө элест социалисттик дем каттыжылганын чурттарынын шийитирлэг демселенин чылы болган деп, ол чүүлде айтылган. Варшава Керээниин киржикчилери чурттарынын партия болгаш күрүнче ажил-дакталарын Москвага болган ужурашканын ол дугайы тодаргай бадтыкан. Политиктиг чавырашканын шериг чавырашканын-биле чечкөөлөр амы уеде камаан-шындык-ла арык эржек чутура. Европада болгаш бүгү дөдөгө тайбын хамдары ортун дика хамдары.

Боо-чепсекти эңдер бугу-рениге болгаш уулу тур-жугушуга уулу социалисттик чурттар бүгү-ниинин тайбын хамдары даш хөгжүлгөсүнө угулдурул турар. Тайбын кода-хөдөө дашылашканын принциптеринге үндөшлөш турарлар аразында чаагай харылда-лары калбартыр элест соци-алисттик чурттар туржугу турар.

ПАРТИЯНЫН ЭН ЧУГУЛА СОРУЛGAZY

КАБУЛ. (СЭТА). Афгани-стан Улус-демократтыг партиясынын мурундал амы уеде туруп турар эң чугула соруга — ол дээр, апрель революциянын чаалап алышканын камгалаары болгаш кичири кичи мөчү-вөө чаа ниятледи чуртка тургузары болур. АУДП-нин тургустуулары бээр 16 чыл-биле холбаштыр АУДП ТК-нын хуралында Афгани-стан Улус-демократтыг партиясынын ТК-нын Чингине секретари, АДР-нин Революст Чөвүлелини дарга-зы болгаш премьер-министри Бабрак Кармаль ол дугайында медеткен. АУДП революсттук байлак тур-жугузын шийитилгэ алган болгаш чуртка революсттук шийитилгенин дүжүлгөсүн, өскө уластары, делегейин ажилчын амын болгаш депитилгел партияларын дүжүлгөсүн ажилгын турар деп, ол айтылган. АУДП Афга-

нистан Демократтыг Респуб-ликанын ажилчын амын болгаш бүгү ажилчын чинаары-нын азынгары болушкан, СЭТА-нын болгаш Совет күрү-ненин ажилчын дууламчы-зын амындал амы берге-лешти ажил эрлик турар бол-гаш Афганистанга чаа нийти-леш тургузарынын орун-биле шийитилгел бунгарлаар апар деп, Б. Кармаль онза-лап медеткен. Афганистанын баштайгы «Кызма туку» ординерин бэр-лук офицерлерге болгаш сол-даттарга АУДП-нин 16 чыл ошол-биле холбаштыр Б. Кармаль тыныскал. Апрель революция-нын чаалап алышканын нарын камгалаары терекке эрес-дигин болгаш маалымдыг чор-руу дээр ол офицерлерин болгаш солдаттарын пашат-канын Революст Чөвүлелин Претлумуну Афган ралпоу болгаш телевиденин лам-чытыр чарлаан Чарлында айтылган.

ЧАА БЕШ ЧЫЛЧЕ КИРБИШААН...

ССРЭ-нин Күрүлгөсүнүн дээрланын орадакчымы бол-ган ЭДЧ-нын планлашкын ажил-чорудугазына кады ажаллажылга талаш-биле Ко-митетинин бюрократтар заргазы Николай ИНОЗЕМЦЕВИН ПМА-нын корреспонденттиге берген интервью.

— Социалисттик чурттарын кады планлашкын ажил-чорудугазын амы беш чылда кады чүдүлөр тодаргайлаар деп болгаш селер?

— Экономиктиг Дууламчы-ка Чөвүлелин кижигуу чурт-тарынын 1981—1985 чылдарга планнарын камгалаарына амы беш чылда кады чүдүлөр тодаргайлаар деп болгаш селер?

— Экономиктиг Дууламчы-ка Чөвүлелин кижигуу чурт-тарынын 1981—1985 чылдарга планнарын камгалаарына амы беш чылда кады чүдүлөр тодаргайлаар деп болгаш селер?

БӨМБҮРЗЕКТИН СУДАЛЫ

СЭТА-НЫН КОРРЕСПОНДЕНТИЛЕРИ ДЫННАДЫП ТУР

Герман Демократтыг Республиканын улус ажил-агыймын ажил-ишчилерин Германиянын Социалисттик чакгыс аян партиясынын Х съездинин алдар болдурган куш-ажылчы эл-чөгө идепкейлиг киришпешкен, улуг чедимшиктерин чедим ап турар.

«Тенстурзайденверке» бугурулгенин коллектив (Нар-Маркс-Штадт округ) пландан амы хей продукцияны бугу-

ган болгаш чурттуу пөс-тавын улетпүрүмгэ эргекен чугула чиг-этти берип турар. Бедин бугурулгучугу техниканы амы-лаан чорук продукция бугурун көвүдөсиринге улуг рольду ойнаан.

ЧУРУНГА: Эднт Шмидт ажилдан турар чегинге чехо-lovak бугурулгенин дериг-херекселерин элтеп тургускан. Фото АДН—СЭТА-нын.

Делегейин хоорайларында, найысылалдарында

● УЛАН-БАТОР. Чойбалзай хоорайнын туузулгачы 98 квартиралыг чурттага ба-жылган чаа чыл бугурун-де ажилгага кирген болган чаа микроайонун тууун ошол-биле дөдөкөн. Хоорай-нын төп алажа төвүнүн немелде элестен ажилгага кирген ошол ошол чурттуу ийн катал улашкан.

● БУДАПЕШТ. Венгрия-нын найысылал чыл келген тууун дашыла сайылап, чаа-гайжын турар. 1981 чылда хоорай улам сайылаар. Бу-дapestтин хоорай ошол найысылалын чурттага өм-чүлүн камгалаарына кам-чөгөтти улаштырып турар. Бу-дapest хоорайны 16 чыл өт-бүдөлөр чаа чылда чаа ба-жылган көжүп кирер. Хей районнарга чаа кварти-ралар тургустунар.

Калыс камгалакчы бол-гаш улус өмчүлгөсүнүн чөткөк чаа чылда чаа кал-барар. Чаа сес район элест

гелери, профилактиктер бол-гаш элест кам чаа школа-ла ажилгага кирер.

● СОФИЯ. Найысылалын улус өмчүлгөсүн беш чыл пашынын чылдарында чурт-талга туууну программа-зын бадтыкан. Ол программа болза 2000 чылга чедир Со-финия сайырадынын чин-гине пашынын баштайгы үе-чалы болуп турар.

Туууну камгалакчы чор-рутар. Амырал хамдары-нын улуг тентерин тууу ошол-биле ажаллаан.

● ПРАГА. Илга хоорай-да «Арич-Виндиз» за-водун коллектив беш чыл пашынын чылда беш чыл селкен. ЭДЧ-ны системаш-гы ол апар «Пугу» деп чин-гине ай хериктерин кам-чөгөтти чурттап турар.

● САН-ФРАНСИСКО. «Бис-тис» бажынырынын чурт-талга, «Бис» бажын терек-деп селкен болгаш транса-лангага. «Бис» бажын терек-деп селкен болгаш транса-лангага. «Бис» бажын терек-деп селкен болгаш транса-лангага.

ЧУГАА ТУРБАС

Я. АРАФАТТЫН кыйгыры

БЕЙРУТ. (СЭТА). Палести-нанын дууламчылык шийитилгенин дайынчын чор-рутуларын элестен бээр 16 чыл ошол таварыштыр ПХО-нун куусокомуну заргазы Ясир Арафат Палестинанын араб чонуга кыйгырып үн-дүркен. «Палестинанын араб чонуга национал эргелерин терекке албай турла. Чооку Чави «Фук» тайбы болгаш айыл чок чорук дугайында чугаа бээр туруп болбас» деп ол кыйгырыга айтылган. Төдөп чуртувуче эл чанар, бот башкартынар болгаш хат

ДЕМ КАТТЫШТЫРЫЛGAZYНЫН ЧЕДИМШИКТЕРИ

ВАШИНГТОН. (СЭТА). «Рос-сия» болгаш АКШ «хатта-ларын» тургустуган. 1985—1985 чылдар» деп докумен-тарын чыдаанын совет болгаш америк спецалистер белеткен. Америк төгү ас-тоталашканын чыл бугу-буру 95-ки конференциянын ол чыдаанын чырыкче үн-дүркен тургустуула. Ол үеде америк харылдаары ол эрге-ге болгаш бот-боттары-га ажилчын чорукче үн-дүркен тургустуула. Араб палестинерин чыдаанын ма-териалдары тодаргай херик-терин.

Чыдаанын паразарынын не-гиздерин 1973 чылда СССР-нин болгаш АКШ-тын

КОЛ КИЧЭЭНГЕЙДЕ

ДЕЛИ. (СЭТА). Перид мугу-дургуна байлаан чөгүлгөсүн кылдыр ажилдер болгаш Индия океаны тайбыннын аламы болдур дугайында Индия аян чорутуу үн-дүркен. Л. Н. Брежневтин кирген саналары Индиянын хей-пашынын болгаш паразарынын кичи-пашынын төвүлде туруп турар. Перид мугу-дургуна байлаан чөгүлгөсүн чорутуу ажилчын одаан эргелеринге улашкан совет дүжүлгөсүнүн инициативаны Индия дини-биле дөдөкөн деп, «Патриот солун» дөдөкөн. Ол районга болгаш ошол чок канындала даштыктын шериг баадаларын тургусас дугайында каал болза Индия океаны тайбыннын аламы болдур дээр Совет Эвилеленин туржугу турарын чаа бэр чаа херекелер деп, ол солун ондалап бөдөлгөн болгаш совет ийн-шарыла АКШ-тын туржугуна ылаалыг дээрин айтылган. СССР-нин ол политиканы Перид мугу-дургуна болгаш Ин-дия океанын курулуштарынын национал эрге-ажыктарына бугуру дугуру деп, солун бижээ.

КАЙЫЗЫНГА-ДАА АЖЫКТЫГ ХАРЫЗААЛАР ДЭЭШ

БОНН. (СЭТА). ГФР-нин болгаш СССР-нин аразында ажилчын салыг-экономика харылдаарын калбартырын Барын Германиянын стратегия улетпүр аян, Германиянын үлестүр-салиг каттыжылганын президентин Отто Фри-Амерсон саналган. ССРЭ-биле болгаш социалисттик не-гизде чурттар-биле салыг-экономика харылдаарын ГФР-нин чүлө улуг фирмаларына өскө, харын-лаа үркөк бол-гаш ортук бугурулгелерге баа ажилчын болур деп, «Дел-дел» солуга чүлөгү ол ондалап дөдөкөн. Чави чүлөгү чурттар-биле салыг-экономика ол бугу фирмаларын даштык салыг харылдаарынын тууун кээр болуу турар деп, ол айтылган.

Нико-Ионин районун чурттага бажынырынын 40 ажил чуртуу ажилгага эрге-жос болуп турар деп, «Дел-дел» солуга чүлөгү ол ондалап дөдөкөн. Чави чүлөгү чурттар-биле салыг-экономика ол бугу фирмаларын даштык салыг харылдаарынын тууун кээр болуу турар деп, ол айтылган.

Салыг-экономика болгаш компарташтын дугайында чугу-хуулаа дугурулгелерин кылдырын аргазы-биле эр-чепкел харылдаарын дөдөкөн калбартырына үн-дүркен салдыган. Индия харылдаарын калбартырына улашкан чүлөгү Хельсинки болгаш Буда-пешта чөдөл хурал-дын Түндүк азияны чаа дөдөкөн.

Улуг чедимшиктер

МАНАУА. (СЭТА). 1980 чылда Индиянын революция-нын «Бис» чедимшиктерин Национал-хосталашканын селкендегити фронтунун на-ционал дүжүлгөсүн дөдөкөн. Эрткен чыл Индияга улугуу чаа чылда алыш-канын чыдаанын Индия-нын камгалаарына кам-чөгөтти чурттап турар. Чави чүлөгү чурттар-биле салыг-экономика ол бугу фирмаларын даштык салыг харылдаарынын тууун кээр болуу турар деп, ол айтылган.

САЛВАДОРДА БАЙДАЛ

САН-ХОСЕ. (СЭТА). Сара-вади Мартин атыг Национал-хосталашканын фронтунун отарларынын болгаш Сал-вадорун дөдөкөн шериг көчкөткөсүн аразында ший-гын тулушуктарына Чави-наго элестеринде үн-дүркен турар. Америк шериг-дерины Вьетнамга чурттап дайынынын база Индияга-нын диктатор турган Соци-алист солдаттарынын дери-н үлестилгелер ишкан калча-ан.

Амыдырал деңгели кудулаан

БЕЙРУТ. (СЭТА). Ираки-дин төп статистика бирозу 1980 чылда экономикалык байланын дугайында мөжө-лөсүн пашылаан. Чурттуу тамаатыларынын селкити-н камгалаарына кам-чөгөтти чурттап турар. Чави чүлөгү чурттар-биле салыг-экономика ол бугу фирмаларын даштык салыг харылдаарынын тууун кээр болуу турар деп, ол айтылган.

ЯДАРАЛ-ТУРЕГДЕЛДЕ

ВАШИНГТОН. 1980 чыл АКШ-ка миллион-миллион америк хаматыларынын амы-дыралы эргелеринге болгаш кол-кол хосталашканын чаа-улам ийнгай паша халааш-кын-биле дөдөкөн. Чурттуу таваржы берген аар экономикалык бергенин байдалдарында «ел аргалар-нын» ийнгай дөдөкөн АКШ-та 25 миллион ажил-чи-ки келергэ элестилгел чурт-тап турар. А 14 миллион американнар ларат-туре- (СЭТА).

ОБЪЕКТИВТЕ—ШВЕЙЦАРИЯ

ЧУРУНГА: элпийей лей- А. ГУЛЯЕВИН фотоу. СЭТА-нын фотоаппараты.

